

Društveni mediji i osobni odnosi

Društvene mreže su vrijedne ako potiču istinsku ljudsku komunikaciju. Članak o kreposnoj uporabi novih tehnologija.

13.03.2025.

Što trebamo činiti da bismo zadobili život vječni?

Evandjelje po svetom Luki sadrži to pitanje koje je Isusu postavio jedan zakonoznanac.[1] Naš Gospodin ga poziva da se usredotoči na ono što

Pismo govori o zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ali on, htijući se opravdati, reče Isusu: „A tko je moj bližnji?”[2] Učitelj odgovara prispodobom o milosrdnom Samarijancu, koja nam može pomoći da proširimo opseg svojih osobnih odnosa, baš kao što je Isus učinio za tog zakonoznanca, tako da uključimo sve ljude iz svih društvenih slojeva.

Iskreno približavanje ljudima oko nas učenje je koje ima posebnu važnost za našu kulturu, prožetu komunikacijskom tehnologijom. Papa Franjo poziva se na priču o milosrdnom Samarijancu kako bi istaknuo kako ovi novi alati moraju voditi do autentičnog susreta među osobama i postati sredstvo za prakticiranje ljubavi prema drugima. „Nije dovoljno biti prolaznici na digitalnim autocestama, jednostavno ‘povezani’: veze trebaju prerasti u istinske susrete. Ne možemo živjeti

odvojeno, zatvoreni u sebe. Trebamo voljeti i biti voljeni. Trebamo nježnost.”[3]

Danas se umnožavaju trenuci u kojima komuniciramo s roditeljima, prijateljima i kolegama. Zahvaljujući novoj tehnologiji, učestalost komunikacije raste; možemo razgovarati s nekim tko možda živi tisućama kilometara daleko, kao i dijeliti fotografije i videozapise o onome što trenutno radimo. Suočeni s tom stvarnošću, možemo se zapitati što možemo učiniti da ovo ne bude samo razmjena informacija, već sredstvo za uspostavljanje autentičnih ljudskih odnosa s kršćanskim značenjem.

Identitet na društvenim mrežama

Vrlina iskrenosti je ključna u društvenim odnosima. „Ljudi ne mogu živjeti zajedno ako nema međusobnog povjerenja, ako ne izražavaju istinu,”[4] govori nam

sveti Toma Akvinski. Kako bi se očuvao red u zajednici, oni koji su njezin dio trebaju govoriti istinu. Inače bi bilo teško, primjerice, zajednički provoditi projekte ili vjerovati vođi. Ta iskrenost obuhvaća ne samo vanjske činjenice (npr. cijenu proizvoda ili rezultate izvlačenja nagrada), već i identitet samih osoba: tko su, koje mjesto zauzimaju u društvu, kakva je njihova životna povijest, itd.

Kako bi naši društveni odnosi bili obogaćujući i trajni, trebamo se predstaviti u digitalnom svijetu na način koji je u skladu s onim što jesmo. To znači da identitet, ili profil, koji stvaramo na društvenim mrežama treba odražavati naš pravi način postojanja i djelovanja. Tako oni koje susretnemo online mogu imati sigurnost da podaci koje dijelimo odgovaraju životu koji živimo, i da nećemo koristiti ta

sredstva za svrhe kojih bismo se sramili u „stvarnom” svijetu.

Stvarnost naše društvene prirode podrazumijeva da kako naši odnosi rastu i sazrijevaju, bilo u obitelji ili među prijateljima, iskrenost poprima posebnu važnost. Nastojimo komunicirati ne samo vanjske činjenice, već i ono što se događa u našem unutarnjem svijetu: naše sklonosti i nesklonosti, emocije i mišljenja. Otkrivanje samih sebe s jednostavnošću postaje bitno, bez skrivanja našeg pravog identiteta. U trenutnom kontekstu, ovaj trud često uključuje korištenje sredstava koja nam nove tehnologije nude: poruke, objave na društvenim mrežama, e-mailovi. Ne smijemo zaboraviti da, kad god dijelimo vijesti ili mišljenja s drugima, također otkrivamo sebe. Kako je rekao papa Benedikt u vezi s društvenim mrežama: „osobe uključene u njih moraju se truditi biti autentične jer se, u tim prostorima,

ne dijele samo ideje i informacije, nego u konačnici i mi sami.”[5]

Zaštita ljudskih odnosa

U digitalnom svijetu, osim iskrenosti koja nas vodi da ne skrivamo svoj pravi identitet, potrebna nam je i razboritost kako bismo dobro procijenili do koga će zapravo doći naša nastojanja u održavanju kontakta s drugima. Publika koja će vidjeti ono što objavimo na internetu neće uvijek biti ista. Ponekad se obraćamo članovima obitelji, ponekad prijateljima ili poznanicima, članovima neke skupine itd. Istovremeno, svjesni smo da se ono što pošaljemo može podijeliti i na kraju dosegnuti mnogo širu publiku nego što smo prvotno namjeravali (danas je uobičajena praksa prosljeđivanje poruka i fotografija trećim osobama).

Ponekad je upravo to ono što želimo postići, primjerice kada želimo širiti

dobru vijest ili inicijativu koju bi drugi mogli podržati. Međutim, kada šaljemo materijale s osobnim sadržajem, prekomjerno dijeljenje nije uvijek dobra ideja. Ovaj materijal često također ostaje dostupan na internetu i može mu se pristupiti kasnije, kada se kontekst koji ga je učinio razumljivim možda promijenio.

Postavljanje i kontrola granica između onoga što je privatno i onoga što je javno na internetu može biti prilično teško. Čini se da pružatelji ovih usluga postaju sve svjesniji ove potrebe, i dobro je biti informiran o mogućim tehničkim rješenjima. No to ne eliminira našu osobnu odgovornost za materijal koji šaljemo, poput fotografija ili komentara o određenoj temi. Rečenica koja bi, kada bismo je izgovorili, lako bila shvaćena kao šala (preko tona glasa, izraza lica itd.), može na internetu djelovati

neumjesno ili nepristojno.

Nepromišljeno napisana poruka mogla bi navesti druge da uzalud troše svoje vrijeme ili stvoriti pogrešan dojam o našem odnosu s nekom osobom, pa čak i nehotice izazvati zabunu.

Nove tehnologije, a posebno društvene mreže, vode korisnika k aktivnoj ulozi u stvaranju i dijeljenju sadržaja. Stoga moramo biti posebno oprezni kada dijelimo osobnije i intimnije informacije, bilo o sebi ili o drugima. Nije riječ samo o kontroli informacija. Ova je potreba usko povezana s osjećajem skromnosti, koji nas vodi da želimo zaštititi vlastitu intimu i intimu drugih, čuvajući osobne ili obiteljske podatke koji, ako postanu poznati drugima, mogu izazvati znatiželju ili taštinu.

Prije nego što pošaljemo nešto što uključuje druge ljude, dobro je zapitati se bi li im bilo drago vidjeti

svoja imena spomenuta u tom kontekstu, ili bi radije željeli da određeni događaji ili situacije ne budu objavljeni na internetu.

Autentičan dijalog

„Razvoj društvenih mreža zahtijeva predanost: ljudi su angažirani u izgradnji odnosa i sklapanju prijateljstava, traže odgovore na svoja pitanja, zabavljaju se, ali također traže intelektualnu stimulaciju i dijele znanje i vještine.”[6] Društvene mreže potiču dijalog i često ga obogaćuju dodavanjem slika i relevantnih citata. Također omogućuju ljudima iz vrlo različitih kultura i mjesta da međusobno komuniciraju. Ova mogućnost pred nas stavlja izazov uspostavljanja plodnog dijaloga koji čuva sposobnost za promišljanje, čak i kad brzina komunikacije zahtijeva trenutačan odgovor. Nehotice možemo umanjiti vrijednost dijaloga

ako nismo spremni pričekati i mirnije razmotriti stvar.

Sveti Jakov nas uči da je kontrola nad našim jezikom čin prave ljubavi, a da neuspjeh u tome može prouzročiti nemjerljivu štetu. „*Tako i jezik: malen je ud, a velikim se može ponositi. Evo: kolicna vatra koliku šumu zapali!!*”[7] Sveti Josemaría pita: „Znaš li koliku štetu možeš uzrokovati kad povezanih očiju baciš kamen daleko?- Isto tako ne znaš koliku štetu, katkada tešku, možeš nanijeti kad izbaciš riječi mrmljanja, koje ti se čine vrlo lake, jer ti je nesmotrenost ili raspaljivost povezala oči.”[8]

Ako usmena primjedba može imati tako nepredvidive posljedice, koliko je tek veća potreba za pažnjom u digitalnoj komunikaciji, gdje se riječi mogu širiti neviđenom brzinom? „Društvene mreže zahtijevaju predanost svih koji su svjesni

vrijednosti dijaloga, razumnog raspravljanja i logične argumentacije; ljudi koji nastoje njegovati oblike govora i izražavanja koji se obraćaju najplemenitijim težnjama onih koji sudjeluju u procesu komunikacije.”[9] Davat ćemo autentično kršćansko svjedočanstvo ako nastojimo prakticirati posebnu uljudnost, uvijek biti pozitivni i puni poštovanja na internetu.

Prijateljstvo i apostolat na internetu

Posve je prirodno da oni koji su primili dar vjere žele s poštovanjem i suptilnošću širiti vjeru onima s kojima su u kontaktu u digitalnom svijetu. „Moramo usvojiti, zbog Krista, svaku plemenitu ljudsku vrednotu.”[10], a nastojanje da širimo Evanđelje svim sredstvima koja su nam na raspolaganju posljedica je našeg kršćanskog

identiteta. No kako bismo kršćansku poruku učinkovito prenijeli, dobro je poznavati posebnosti sredstava koja koristimo i odnosa koji se tu oblikuju. Ljubav zahtijeva mnogo više od pukog slanja duhovnih poruka listi kontakata; moramo se stvarno zanimati za same osobe i nastojati svakome pomoći, kako unutar tako i izvan interneta.

Oni koji su dobro pripremljeni, i tehnički, mogu pronaći načine kako digitalnim sredstvima učinkovito prenijeti vjeru. Ipak, dobro je biti svjestan stvarnog utjecaja tih sredstava i izbjeći ulaganje energije koja bi mogla biti bolje iskorištena u drugim inicijativama s većim apostolskim učinkom. Jednostavna i učinkovita sredstva za utjecanje na društvo svima su dostupna, poput dijeljenja neke vijesti ili dobrog članka, ili pisanja poruke autoru neke publikacije. Tako ćemo, uzimajući u obzir vlastite osobne

okolnosti, naučiti kako ispravno i kreposno koristiti nove tehnologije, na način koji priliči kršćaninu u svijetu.

Nove tehnologije su novi kanal za razvijanje prijateljstava. Društvene mreže mogu pridonijeti onome što je sveti Josemaría nazvao „apostolatom prijateljstva i povjerenja”. *„Kroz tvoje osobne kontakte, kroz tvoje vjerno i iskreno prijateljstvo, u drugima budiš glad za Bogom i pomažeš im otkriti nove horizonte.”*[11]

Internet može biti sredstvo za ponovni kontakt sa starim prijateljem ili za održavanje veze s nekim tko se preselio. Međutim, znamo da se osobna prijateljstva ponajviše oblikuju u stvarnom svijetu. Ne smijemo nikada zaboraviti činjenicu da se osobni apostolat oslanja prvenstveno na izravan kontakt: *„Evandjelje nas stalno poziva da riskiramo osobni*

susret s drugima, s njihovom tjelesnom prisutnošću koja nas izaziva, s njihovom boli i njihovim molbama, s njihovom radošću koja nas ispunjava u bliskom i trajnom odnosu.”[12]

Iskrena želja za prenošenjem blaga vjere potaknut će kršćane da izlaze u susret drugima s autentičnim osobnim apostolatom koji koristi sva raspoloživa sredstva, uključujući ona u digitalnom svijetu.

[1] Lk 10, 25 sl.

[2] Lk 10, 29.

[3] Papa Franjo, *Poruka za 48. svjetski dan društvenih komunikacija*, 24. siječnja 2014.

[4] Sveti Toma Akvinski, *S.Th.* II-II, q. 109, a.3 ad 1.

[5] Benedikt XVI., *Poruka za 47. svjetski dan društvenih komunikacija*, 24. siječnja 2013.

[6] Benedikt XVI., *Poruka za 47. svjetski dan društvenih komunikacija*, 24. siječnja 2013.

[7] Jak 3, 5.

[8] Sveti Josemaría, *Put*, br. 455.

[9] Benedikt XVI., *Poruka za 47. svjetski dan društvenih komunikacija*, 24. siječnja 2013.

[10] Sveti Josemaría, *Kovačnica*, br. 682.

[11] Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 149.

[12] Papa Franjo, *Apost. pob. Evangelii gaudium*, 24. studenoga 2013., br. 88.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/drustveni-
mediji-i-osobni-odnosi/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/drustveni-mediji-i-osobni-odnosi/) (7.08.2025.)